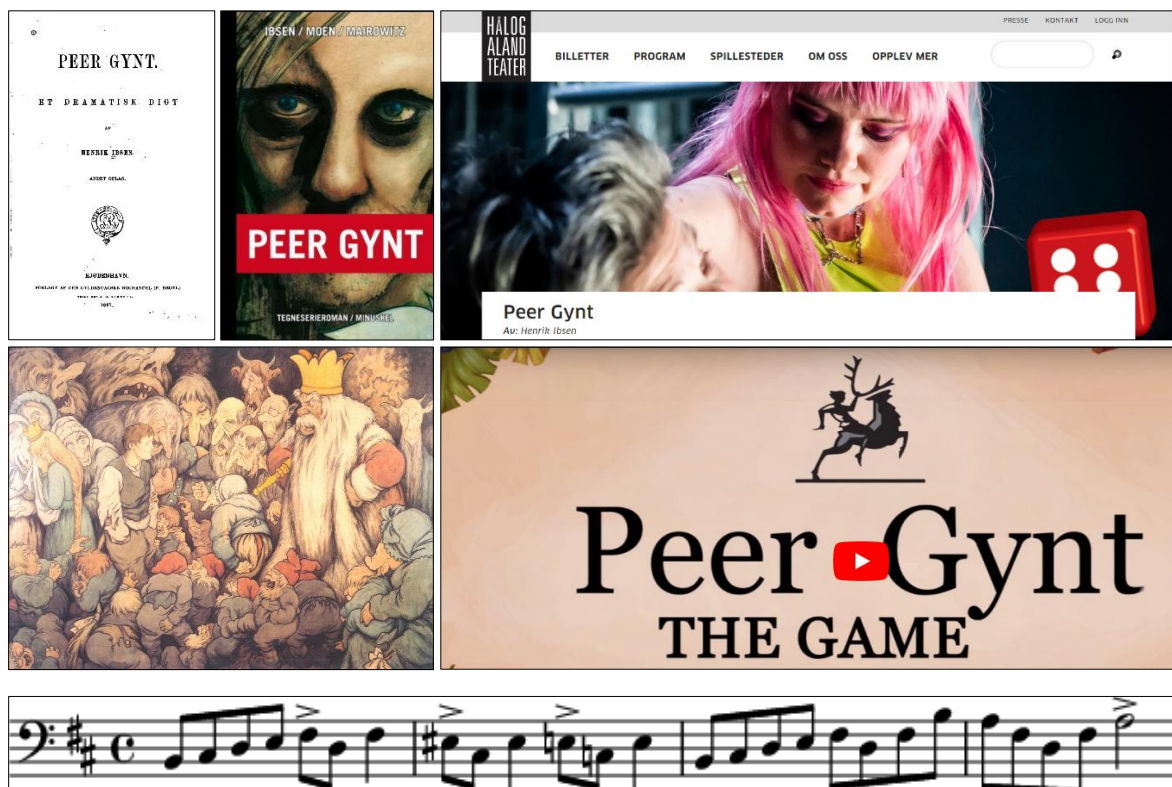

BLOGG 1 – Gudbrandsdalen, baby!

Jeg, som har nomadisk vind i hjertet, har flere hjertesteder: Gudbrandsdalen, Roma, Tromsø. Rart og fint er det, at akkurat disse tre destinasjonene smelter sammen i det jeg nå ser **Peer Gynt** rase rundt på scenen på. Jeg er på teater, Hålogaland teater i Tromsø.

Jeg føler meg som en stor pose «Godt & Blandet»: ør etter all reisingen, angrer på for mye pausechampagne, overveldet av alt som skjer på scenen. Absolutt begeistret. Og definitivt forvirret. Jeg sitter på en rød stol på rad seks og omfavner det hele: jeg tenker at dette er #teaterfølelsen, og mine følelser stemmer i og for seg nokså godt med selve karakteren Peer Gynts følelser!

Ibsen skrev *Peer Gynt. Et dramatisk digt* (i fem akter) under sitt oppholdt (eksil!) i Roma, Ischia og Sorrento. «Hvis det kan interessere Dem at vide, saa er Peer Gynt en virkelig Person, der har levet i Gudbrandsdalen» skriver Ibsen til sin forlegger.¹

Diktet på rim ble 'Forlagt af Den Gyldendalske Boghandel (T. Hegel) i Kjøbenhavn' i 1867. *Peer Gynt* ble ikke originalt skrevet og utgitt som skuespill, men 24. februar 1876, ti år etter

¹ Ref «Innledning til Peer Gynt» ført i pennen av Asbjørn Aarseth. Henrik Ibsens skrifter, Universitetet i Oslo.
https://www.ibsen.uio.no/DRINNL_PG%7Cintro_creation.xhtml

utgivelsen, ble det fantastiske diktet uroppført som skuespill på Christiania Theater i Christiania. Og det var Edvard Grieg som hadde skrevet musikken. Komponisten skriver i et brev til Ibsen: «Og så har jeg gjort noe til Dovregubbens hall, som jeg bokstavelig ikke kan tåle å høre på, således klinger det av kukaker, av norsknorskhet og segselvnokhet!».²

Og nå altså, er Peer atter en gang i vigør på scenen, 143 år siden første gang. I regissør Eline Arbos tolkning av nasjonaleposet gestaltes Peer av to kvinner.. For meg fungerer det så godt at jeg glemmer det underveis i forestillingen, jeg ser ikke Kristine Hartgen, jeg ser ikke Guri Johnson, jeg ser Peer den yngre og Peer den eldre, eller egentlig bare Peer, én Peer. Kjønnsnøytraliteten som oppnås forsterker kanskje det universelle og eksistensielle med Peer Gynt? *Mannen* Peer stilles halvt i skyggen av *mennesket* Peer

Av publikumsreaksjonen å dømme, syntes mange med meg å ha en Godt&Blandet-følelse med litt ørhet, litt anger, litt rus, litt begeistring og endel forvirring. Men slik som jeg leser anmeldelsene, later det ikke til at Tromsøpublikummet anno 2019 bryr seg nevneverdig med akkurat dette med de to kvinnes form som Peer. Det er det eksperimentelle med scenografi, lyd og kostymer som vies spalteplass, samt litt om oversettelsen til nordnorsk. Når det gjelder Peer, tåler vi mye. Etter hvert har verden blitt eksponert for tusenvis av tolkninger av Henrik Ibsens *Peer Gynt*, ikke bare på teaterscenen, men blant annet utendørsteater (Gåå i Gudbrandsdalen!), malerier, tegneserier, dans, teaterkonsert, dukketeater, tegneserier, opera, stumfilm, film, fjernsynsteater, skulpturpark, og mye annet.

Høstens emne på Master i faglitterær skriving på Universitetet i Sørøst-Norge omhandler «Formidling og forleggeri». Henrik Ibsen slapp *Peer Gynt. Et dramatisk digt* fra seg (etter en del revisjoner!) i 1867, og det var da et dikt, svartpåhvitt, skrift på papir, på rim! Jeg tenker at fortellingen om hvordan dette verket ble til, hvordan verket stadig tolkes, oversettes og tilpasses, hvordan verket finner nye uttrykk, på nye språk, i nye land, også er en fortelling om formidling og forleggeri!

Verdensborgeren og Bondegutten (fra Gudbrandsdalen) – som er seg selv nok – slutter aldri å fascinere og forvirre oss, og vinner stadig nytt publikum. Det var mye dikt og forbannet løgn på den norske scenen under Bokmessen i Frankfurt, det er vel lov å si. Blant de norske deltakerne på messen, scoret nok Oppland fylke nokså godt. De feirer at Lillehammer er blitt Unesco litteraturby, og de feirer kanskje mer generelt det lesende folket oppi Gudbrandsdalen.

² Edvard Grieg i brev av 27. august 1874 til vennen Franz Beyer. [Benestad og Schjelderup-Ebbe \(1990\)](#), s. 191. https://www.wikiwand.com/no/I_Dovregubbens_hall

Ikke overraskende fant også Peer veien. Dataspillet «*Peer Gynt – The game*³» ble lansert med denne beskrivelsen: “Peer Gynt - the Game is an educational narrative journey for children. The story will make you reflect on what it means to be ‘yourself’”.

Det er draumen me ber på. At vi finner oss selv.

Bilder

1. Omslaget til originalutgivelsen av *Peer Gynt. Et dramatisk dikt*. Gyldendalske Boghandel, 1867
2. Omslaget til boka *Peer Gynt: En tegneserieroman*, illustrert av Geir Moen. Minuskel Forlag, 2014
3. Skjermdump fra hjemmesiden til Hålogaland teater i Tromsø. Fra forestillingen *Peer Gynt*, høsten 2019.
<https://halogalandteater.no/index.php/produksjon/2019/peer-gynt>
4. [Theodor Kittelsens](#) bilde «Peer Gynt i Dovregubbens hall» fra 1913
5. Logo til spillversjonen av *Peer Gynt*, lansert under Bokmessen i Frankfurt 2019. <https://www.peergyntgame.com/>
6. «I Dovregubbens hall» er et kjent musikkstykke for [orkester](#) og [kor](#) (alternativt orkester alene) av [Edvard Grieg](#) fra [1874–1875](#). Stykket ble opprinnelig skrevet som en del av scenemusikken til [Henrik Ibsens](#) skuespill *Peer Gynt* (op. 23, der «I Dovregubbens hall» er sats nr. 8).
https://no.wikipedia.org/wiki/I_Dovregubbens_hall

³ <https://www.peergyntgame.com/>